

ФІЛОСОФСЬКІ НАУКИ

Горельцева М.В.

асистент,

*Центр гуманітарної освіти
Національної академії наук України*

ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ «МЕТАФІЗИЧНЕ БАЖАННЯ» ЕММАНУЕЛЯ ЛЕВІНАСА

Питання практичної реалізації концепту «Метафізичне бажання» в філософії Іншого Е. Левінаса є цікавим, оскільки метафізика загалом як раніше, сьогодні неоднозначна. Далі більше закликів розглядати метафізику практично. Вектором переосмислення метафізики є вчення французького мислителя Е. Левінаса (1906-1995 р.).

«Першу філософію» Е. Левінас позиціює як всеосяжну, але водночас, такою, що вимагає певної межі. Саме тому філософія приречена існувати на межі з нефілософією. У цьому сенсі філософія затьмарена стороннім знанням є неможливою. Всі зразки, так званої, «чистої» філософії є результатом союзу філософії з теологією.

У філософії, до якої ми звикли, за Е. Левінасом, вся епоха західно-європейської філософії. Але для філософії, з претензією її дискурсу на тотальність, теологія не є перешкодою. Бог в такій філософії є результатом та кінцевою метою метафізичних пошуків. Ідея Бога – це наслідок роздумів – ось характеристика європейської філософії.

Але як можна створити метафізику, філософію взагалі, ігноруючи класичну філософську традицію? Е. Левінас згадував, що лише позбувшись традиційних догм філософії він почав говорити про метафізику, відповідну сучасному світу. Необхідно відзначити, що розуміння сучасного життя для Е. Левінаса – людини, котрий був в'язнем концтаборів Другої світової, вимагало радикально іншого способу мислення, ніж до і під час війни. Трагічні моменти історії спонукали інтелектуала переглянути основи свого світосприйняття.

Слід зазначити, що критика Е. Левінасом європейської онтології, його спроба мислити поза межами класичної філософії, обертається акцентом на єврейську культурну традицію, що, звичайно ж, обумовлено юдейським віросповіданням самого філософа. Саме в цій культурі сакральність. Отже, етичне передує онтологічному.

Розглянемо етичну думку Е. Левінаса.

Він стверджує, що без Лиця буття було б голою абстракцією. Якщо поняття буття розглядається із залученням таких категорій як «ніщо», «небуття», «час», як було в історії онтології, то воно, в певному сенсі, інтерпретується через те, що не може саме по собі мати ніякої реальності. Буття замкнене, тотожне

самому собі. Людина загнана в буття. Відтак, буття, як каже Е. Левінас, є поняттям без лазівки.

Що таке небуття? Небуття – це ідеалізація реальності. Практика ніщо нездійсненна, нас бентежить можливість піти з буття, а не навпаки – існування людини трагічне саме по собі, а не в силу його конечності. Улюблене поняття смерті, за Е. Левінасом, також позбавлене онтологічного статусу. Смерть відсилає нас до безконечності, тобто до Іншого, метафізичного. Буття не закінчується зі смертю, а продовжується, чого не можуть вловити ні феноменологія, ні екзистенціалізм.

Метафізика передує онтології. Вона є прагненням до Іншого. Інший метафізично заданий інакшістю, яка виходить за рамки досвіду «Я». «Я» в своєму прагненні пізнати нетотожність Іншого стикається з існуванням нескінченності. Причому ідея нескінченного в свідомості людини дає право їй, по-перше, долати свою замкненість за допомогою досвіду трансценденції й, по-друге, бути відкритою для зовнішнього спілкування. Суть метафізики, за Е. Левінасом, полягає в виявленні переходу від тотожно-тотального «Я» до нескінченного Іншого. Інший, нескінченно виходить за межі повсякденності, він є Бог.

Тільки розгляд крізь призму етики дозволяє усвідомити Іншого, який не зводиться до «Я». Отже, етика є практичною реалізацією, або одним з двох модусів «метафізичної трансценденції» (іншим модусом буде, відповідно, теорія). Етичний підхід поєднує в собі як теоретичне, так і практичне, що не вдається будь-якій іншій філософській дисципліні.

Список використаних джерел:

1. Левинас Э. Бог и философия / Э. Левинас // Эмманюэль Левинас: Путь к Другому: сб. ст. и переводов, посв. 100-летию со дня рожд. Э. Левинаса. – СПб, 2006. – С. 2001.

Єременко П.А.

студент,

*Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова*

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ МІФУ ПРО ВСЕСВІТНЮ ПОВІНЬ ТА СПАСІННЯ ЖИВОЇ ПРИРОДИ З ТОЧКИ ЗОРУ БІОЛОГІЇ

Серед різних культур та релігії одним з найбільш поширених міфів є міф про всесвітній потоп. Потоп, який мав божественну природу і ставив за мету покарання і нищення людського роду.

Багато народів описують Велику повінь у своїй історії з подібним сюжетом: палестинці, сирійці, індуси, в'єтнамці, китайці, австралійці, тайванці, новогвінейці, полінезійці. Особливо подібні мотиви спостерігаються у народів Америки, Австралії, Ізраїлю.